

Hallintovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kirkkolain 6 luvun muuttamisesta ja evankelisluterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain 19 §:n kumoamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kirkkolain 6 luvun muuttamisesta ja evankelisluterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain 19 §:n kumoamisesta (HE 160/2016 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- vanhempi hallitussihteeri Joni Hiitola, opetus- ja kulttuuriministeriö
- lakimies Timo von Boehm, Kirkkohallitus

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Kirkon työmarkkinalaitos
- Kirkon alan unioni ry
- Kirkon alat ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- valtiovarainministeriö
- Julkisanalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan kirkkolakia muutettavaksi siten, että seurakunnan, seurakuntayhtymän, tuomiokapitulin ja kirkkohallituksen viranhaltijan eroamisikää nostetaan asteittain nykyisestä 68 vuodesta 70 vuoteen. Muutos vastaa vuoden 2017 alussa voimaan tulevia työeläkelakien muutoksia, joilla nostetaan eläkeikää ja ikää, johon asti eläkettä karttuu. Vastaava muutos on tehty työsopimuslakiin, kunnallisesta viranhaltijasta annettuun lakiin ja valtion virkamieslakiin.

Kirkon virkaehtosopimuksen ulkopuolella olevan viranhaltijan muutoksenhakumahdollisuutta ehdotetaan laajennettavaksi. Järjestäytynyttä viranhaltijaa koskeva kielto hakea valittamalla muutosta palvelussuhteen ehtoja koskevista asioista ehdotetaan lisättäväksi kirkkolakiin ja sa-

Valiokunnan mietintö HaVM 16/2016 vp

malla kumottaisiin evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain vastaava säännös.

Lisäksi kirkkolakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan korkolain viivästyskorkoa koskevia säännöksiä sovellettaisiin seurakunnan, seurakuntayhtymän, tuomiokapitulin ja kirkkohallituksen viranhaltijan virkasuhteeseen perustuvaan saatavaan. Ehdotus vastaa valtion virkamieslakiin ja kunnallisesta viranhaltijasta annettuun lakiin tehtyjä muutoksia.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Kirkkolain 6 lukuun ehdotetaan tehtäväksi muutokset, jotka koskevat viranhaltijan eroamisikää ja kirkon virkaehtosopimuksen ulkopuolella olevan viranhaltijan muutoksenhakumahdollisuutta. Lisäksi lain 6 lukuun ehdotetaan lisättäväksi säännös virkasuhteeseen perustuvasta saatavasta maksettavasta viivästyskorosta. Valiokunta pitää ehdotettuja muutoksia tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina.

Viranhaltijan eroamisikää ehdotetaan nostettavaksi vaiheittain 68 vuodesta 70 vuoteen siten, että se vastaa vuoden 2017 alussa voimaan tulevia työeläkelakien muutoksia. Ehdotusta vastaavat muutokset on tehty aiemmin työsopimuslakiin (55/2001), kunnallisesta viranhaltijasta annettuun lakiin (304/2003) ja valtion virkamieslakiin (750/1994). Voimassa olevan kirkkolain 6 luvun 48 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan virkasuhde päättyy ilman irtisanomista ja irtisanomisaikaa sen kalenterikuukauden päättyessä, jonka aikana viranhaltija täyttää 68 vuotta, jollei viranhaltijan kanssa sovita virkasuhteen määräaikaisesta jatkamisesta. Evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (261/2008) 6 §:n mukaan työntekijällä on oikeus vanhuus-, työkyvyttömyys-, työttömyys- ja osa-aikaeläkkeeseen sekä kuntoutusetuuteen samojen säännösten mukaan kuin valtion palveluksessa olevalla. Eroamisikä asetettiin 68 vuoteen on perustunut valtion eläkelaislaissa (1295/2006) säädettyyn joustavaan 63—68 vuoden eläkeikään.

Eläkeikää ja ikää, johon asti eläkettä karttuu, nostetaan asteittain vuoden 2017 alusta voimaan tulevilla työeläkelakien muutoksilla. Valiokunta pitää tarpeellisena tarkistaa kirkon eroamisikää koskevia säännöksiä vastaavasti. Työansioden perusteella määräytyvästä Kevan jäsenyhteisön, valtion, evankelis-luterilaisen kirkon ja Kansaneläkelaitoksen palveluksessa olevan eläketurvas- ta säädetään jatkossa julkisten alojen eläkelaislaissa (81/2016). Alinta vanhuuseläkeikää nostetaan mainitussa laissa 63 vuodesta 65 vuoteen. Samalla eläkkeen karttumisen yläikäraja nousee asteittain 70 vuoteen. Julkisten alojen eläkelain tullessa voimaan mainitut valtion ja evankelis-luterilaisen kirkon eläkelait kumotaan.

Esityksessä ehdotetaan tarkennuksia viranhaltijan muutoksenhakuoikeuteen virkaehtosopimuksella sovittuja palvelussuhteen ehtoja koskevissa asioissa. Evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain (968/1974) 19 §:ssä säädetään muutoksenhakukiellosta päätökseen, joka koskee virkaehtosopimuksella sovittuja palvelussuhteen ehtoja, jos viranhaltijalla tai viranhaltijayhdistyksellä on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa. Oikeuskäytännössä on hallituksen esityksen perustelujen mukaan vastaavan sisältöisen kunnallista viranhaltijaa koske-

Valiokunnan mietintö HaVM 16/2016 vp

van säännöksen osalta katsottu, ettei muutoksenhakukielto koske virkaehtosopimuksen ulkopuolella olevaa viranhaltijaa, jolla ei ole oikeutta vaatia virkaehtosopimukseen osallisena sidottua yhdistystä nostamaan kannetta puolestaan työtuomioistuimessa ja jolla ei ole myöskään toissijaista kanneoikeutta työtuomioistuimessa. Myös apulaisoikeuskansleri on ratkaisukäytännössään kiinnittänyt asiaan huomiota. Säännökseen ehdotetaan lisättäväksi nimenomainen maininta siitä, ettei muutoksenhakukielto koske virkaehtosopimuksen ulkopuolella olevaa viranhaltijaa. Säännös siirretään samalla kirkon virkaehtosopimuslaista kirkkolain 6 luvun 72 §:ään uudeksi 3 momentiksi.

Virkaehtosopimuksen ulkopuolella oleville viranhaltijoille avataan ehdotetulla muutoksella säädöstasolla oikaisuvaatimus- ja valitustie ottamalla asiaa koskeva säännös kirkkolain 6 lukuun. Valiokunta toteaa, että vastaavan kaltainen muutos on aiemmin tehty valtion virkamieslakiin ja kunnallisesta viranhaltijasta annettuun lakiin. Virkaehtosopimuksen piiriin kuuluva ja sen ulkopuolella oleva viranhaltija ovat muutoksen jälkeen yhdenvertaisessa asemassa ja molemmat voivat saattaa itseään koskevan päätöksen perustuslain 21 §:n edellyttämällä tavalla tuomioistuimen käsiteltäväksi. Muutos selkeyttää lainsäädäntöä.

Virkasuhteeseen perustuvan saatavan viivästyessä saatavalle maksetaan ehdotuksen mukaan jatkossa korkolain (633/1982) mukaista viivästyskorkoa. Tämä tarkoittaa sitä, että korkolain viivästyskorkoa koskevia säännöksiä sovelletaan seurakunnan, seurakuntayhtymän, tuomiokapitulin tai kirkkohallituksen viranhaltijan virkasuhteeseen perustuvaan saatavaan esimerkiksi palkan tai muun palvelussuhteesta johtuvan edun suorituksen viivästyessä. Säännöksiä sovelletaan ehdotuksen mukaan myös silloin, kun työntäjä perii viranhaltijalta takaisin liikaa maksettua palkkaa tai muuta perusteetonta taloudellista etua. Ehdotukset vastaavat tältäkin osin valtion virkamieslakiin ja kunnallisesta viranhaltijasta annettuun lakiin aiemmin tehtyjä muutoksia.

Viimeksi mainittu muutos parantaa hallituksen esityksen perustelujen mukaan viranhaltijoiden oikeudellista asemaa sekä edistää viranhaltijoiden ja työsopimussuhteessa olevien yhdenvertaista kohtelua. Palvelussuhteen lajilla ei ole ehdotettujen muutosten voimaantulon jälkeen enää merkitystä sen suhteen, onko henkilöllä palvelussuhteesta johtuvan suorituksen viivästyessä oikeus viivästyskorkoon tai velvollisuus suorittaa viivästyskorkoa.

Hallituksen esitykseen ja edellä todettuun viitaten valiokunta pitää ehdotuksia tarpeellisina ja taroituksenmukaisina.

Hallintovaliokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä muutamattomina.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Hallintovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 160/2016 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen.

Valiokunnan mietintö HaVM 16/2016 vp

Helsingissä 27.10.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juho Eerola ps
varapuheenjohtaja Timo V. Korhonen kesk
jäsen Anders Adlercreutz r
jäsen Elsi Katainen kesk
jäsen Kari Kulmala ps
jäsen Mikko Kärnä kesk
jäsen Sirpa Paatero sd
jäsen Olli-Poika Parviainen vihr
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Joona Räsänen sd
jäsen Vesa-Matti Saarakkala ps
jäsen Matti Semi vas
jäsen Mari-Leena Talvitie kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

eduskuntasihtööri Henri Helo